

Zöldvonalas alternativa.

Ha a 22.000 km²-es igényünket fenntartjuk, de azt akként módosítjuk, hogy Arad és környékét kihagyjuk, viszont Kolozsvárral kárpótoljuk magunkat, akkor a mellékelt térképen zöld színnel meghuzott határvonallal körülzárt terület javasolható. Ezen majdnem pontosan ugyanannyi lakos élt 1930-ban, mint az eredetileg igényelt Partiumon / piros határ/, a két területen a nemzetiségi megoszlás sem mutat fel lényeges eltérést. A zöld határos javaslatban az egyéb anyanyelvűekben mutatkozik jelentős csökkenés /lemeradnak az Arad környéki svábok/.

Magyar	522.000	33.6 %
román	925.000	59.7 %
egyéb	105.000	6.7 %
összesen	1.552.000	100.0 %

Az eredeti javaslat fő jellegzetessége, hogy egy, a magyar Alfölddel szervesen összefüggő, természetes és történeti határokkal rendelkező, közlekedési, gazdasági és közigazgatási problémákat nem okozó területi igényt határoz meg.

A második / Arad nélkül, de Kolozsvárral / javasolt határ ezzel szemben éppen azon a részein, ahol az elsőttől eltér, alig támaszkodik földrajzi adottságokra. A Kolozsvár-Dés-Zsibó közti Szamos folyásával s az ennek mentén épült vasutvonallal párhuzamosan húzódik a határ, amely nehéz közlekedési és igazgatási nehézségeket hagy főleg a Romániánál maradó részekben. Kolozsvár iparának fejlődését jórészt a Mezőséggel való gazdasági egysége biztosítja, elsősorban a földgáz vidékre van Kolozsvárnak szüksége. A Mezőséget és a földgázforrásokat azonban csak abban az esetben lehetne igényünkhöz hozzákanyarítani, ha az egyébként is mélyen Erdélybe nyúló ékünket oldalt vékonyítjuk, ami a határok jóságát továbbveszélyezteteti. Kolozsvár elvesztené azt a kárpátmedencei szerepét, amelyet, mint Erdély fő városa mindeztideig betöltött.

Közgazdasági értékek szempontjából az új megoldás sílány talaju szántóföldeket és fahiányban szenvedő mezőiségi részeket juttatna hozzánk, viszont le kell mondanunk az Arad megyei és a bányászati részekben elterülő igen jó mezőgazdasági területekről. Egyedül bányászati szempontból volna a zöldvonalas alternativa számunkra kedvezőbb, mert sóbányához, kisebbjelentőségű szénbányákhoz és az egeresi gipszhez is hozzájutnánk.

Vízügyi szempontból a Fehér Körös árfmentesítési és vízszabályozási területe az új megoldással a trianoni helyzethez hasonló kettévágott állapotában maradna.

Népcsere esetén a kitelepülő magyarság számára nem állna rendelkezésre elég jobbminőségű föld annál a földnél, amit elhagyni kényszerülnének.

A zöldhatáros javaslattal a két érdekelt ország közös

216

határa jelentősen meghosszabbodna és a két ország formája torz-
képet mutatna.

Magyarországi variáció

A magyar többségű, határmenti területek
visszacsatolása.

Ha azt a kívánalmat tartjuk szem előtt, hogy Romániától olyan terület visszacsatolását kérjük, amelyen a magyarság van többségben és amely azt célozza, hogy a határmenti magyarság kerüljön vissza, akkor területi igényünk csupán 11.800 km² és 967.000 lakosra terjed ki. Ezen a határmenti sávon az 1930-as román statisztika szerint az alábbi nemzetiségi megoszlás volt:

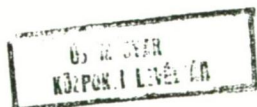
Magyar	442.000	45.8 %
Román	421.000	43.5 %
Egyéb	104.000	10.7 %

Ezzel a megoldással Magyarországhoz kerülnének a Partium legmagyarabb vidékei, a nagyobb városok valamennyien, de Romániánál maradnának e városok ellátó területének legfontosabb részei, különösen Arad és Nagyvárad kerülnének nehéz gazdasági körülmények közé, mint hegyvidék és síkság közötti városok megfosztatnának a hegyvidékek áruitól.

Közlekedési szempontból ez a határ a Magyarországnak juttatandó területnek egységes és megszakítatlan vasut és közuti hálózatot biztosítana, de majdnem megoldhatatlan közlekedési problémákat okoznak a Romániánál maradó partiumi részeken, ahol több mint 200.000 lakos maradna összeköttetés nélkül saját országa felé.

A Tiszántul számára oly fontos partiumi erdőségekből csak igen kevés csatoltatnék Magyarországhoz. A határ földrajzi és gazdasági szempontból nem támaszkodik természeti adottságokra, kizárólag matematikai vonalat jelent: azt a területet fogja be, amelyen még magyar többség fellelhető.

E megoldásnak egyik főhibája, hogy a Romániánál maradó Erdélyben a magyarság számarányát lényegesen leapasztaná.

A "Partium"-os rendezés határvonala./:Terület 22.000 km²:/

Az ezzel a határvonallal és a trianoni határral egybefogott területen, amely 22.000 km² kiterjedésű, pontosan 1,554.788 lelket számoltak össze 1930-ban a romániai népszámlálás alkalmával. A román statisztika anyanyelvi alapon ezen a területen az alábbi etnikai megoszlást hozta nyilvánosságra:

román	865.620	55.7%
magyar	495.106	31.8%
egyéb	194.062	12.5%

Összesen	1,554.778	100.0%
----------	-----------	--------

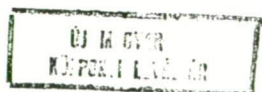
Közigazgatási részletezésben /:1930-as tagozódás/ ezek az adatok így festenek:

MEGYE románul	NEVE magyarul	Terület km ²	Összlakos- ság.	Román	Magyar	Egyéb
Satu-Mare	Szatmár	4.124	288.352	166.952	94.075	27.325
Salaj	Szilágy	4.930	327.645	176.209	125.129	26.307
Cluj	Kolozs	110	5.724	5.065	232	427
Bihar	Bihar	7.485	510.318	313.404	172.322	24.592
Arad	Arad	3.904	334.027	177.831	93.701	62.495
Timis-Torontal	Temes-Torontál	1.502	88.722	26.159	9.647	52.916
"PARTIUM"		22.055	1.554.788	865.620	495.106	194.062

Ez adatsorokból látnivaló, hogy az új határmegvonással körülzárt terület etnikai képe igen hasonló az egész Romániához jutott volt magyarországi országrészéhez; és közel meg-egyező a továbbra is Romániánál maradó Erdélyéhez: az ab-

szolut többség kétségkívül a románoké, a magyarság az összlakosságnak csak egyharmadát jelenti. Ezzel a megoldással még 1,060.000 magyar maradna román uralom alatt, viszont Magyarországhoz kerülne 882.000 román a trianoni országterületen élőkkel /16.000/ együtt.

247

B

Települési és néprajzi viszonyok.

Erdély területén három nemzetiség él jelentősebb és több más kisebb számarányban, de úgy, hogy egyik nemzetiség településterülete sem választható el tisztán a többiétől. Aránylag tiszta, egy nemzetiségű területeket csak az eldugott hegyvidékek találunk. A folyóvölgyekben, utak, vasutak, gazdasági és közlekedési csomópontok közelében mindenütt erősen vegyes lakosság él. Minél jelentősebb és nagyobb egy-egy központ, annál inkább többféle lakosságu területekre terjed ki vonzásköre és magának is különféle elemekből rekrutálódik lakossága. Az elmaradott, eldugott és kevésbé értékes tájakat tehát még csak el lehetne osztani nemzetiségi alapon, azokat azonban, amelyek lényeges funkciókat teljesítenek Erdély életében, nem.^{1/}

A történelmi Erdély és a Romániához csatolt többi magyarországi területek terjedelme 103.093 km², lakossága 1910.-ben 5,257.467 fő volt, 1930-ban 5,549.806 fő, 1941-ben 5,923.184 fő.^{2/}

Nemzetiségek:	1910.		1930.		1941.	
román	2,829.454	53.8%	3,234.157	58.3%	3,303.983	55.8%
magyar	1,661.805	31.6%	1,480.721	26.7%	1,749.907	29.6%
német	564.789	10.7%	541.174	9.8%	535.331	9.0%
szerb	52.084	1.0%	42.359	0.8%		
tót	31.023	0.5%	40.630	0.7%		
rutén	20.432	0.4%	24.218	0.4%	333.963	5.6%
zsidó	..	..	111.384	2.0%		
egyéb	97.825	1.9%	74.163	1.3%		

1./ Ez a megállapítás a földrajzi és történelmi Erdély területére vonatkozik. A nagy magyar Alföldnek Romániához csatolt szélén fontos utvonalak mentén sűrűn lakott magyar népességű területsávot találunk.

2./ Az 1941. évi adatok Észak-Erdélyben a magyar, Dél-Erdélyben a román népszámlálás adatainak egyesítéséből származnak. Minthogy mindkét népszámlálásról csak előzetes adatok jelentek meg, a különböző források alapján kapott eredmények egymástól - lényegtelen kis mértékben bár - eltérnek.

3./ A magyar népszámlálás a zsidót, mint teljes jogú állampolgárt, sobase tartotta fajnak vagy nemzetiségnek, ezért számuk a többi nemzetiség számában foglaltatik aszerint, hogy minek vallották magukat.

Történelmi Erdély /:Királyhúgón tul:/ név alatt annak a 15 megyének területét értjük a mindennapos szóhasználatban, mely a Bihar hegységen tul fekszik. Ennek területe 57.804 km², lakossága 1910-ben 2,678.367 fő, 1930.-ban 2,874.641 fő volt, közülük /:Szilágy megye nélkül:/ :1./

	1910	1930.
román	1,472.021 /: 55.0% :/	1,682.547 /: 58.7% :/
magyar	918.217 34.3%	872.109 30.4%
német	234.085 8.7%	237.881 8.1%
egyéb	54.044 2.0%	82.104 2.8%

A többi rész főképp a nyugati határmenti nagy ékből áll: Ugocsa, Szatmár, Szilágy, Bihar, Arad; ezekhez járul északon Máramaros megye Romániához csatolt alsó fele, délen a Bánság; Torontál, Temes és Krassó-Szörény megye.

E részek területi és nemzetiségi adatai a következők:

Területrész:	Terület km ²	Lakosság 1910	ezekben 1930
1./ Határmenti megyék	23.415	1,435	1.572
2./ Máramaros megye	3.400	160	162
3./ Temes-Torontál m.	7.400	519	499
4./ Krassó-Szörény m.	11.074	465	440
Összesen:	45.289	2.579	2.673

Lakosság nemzetiségi megoszlása 1000 lélekben:

1910.

Területrész:	Román %	Magyar %	Német %	Egyéb %
1./ Határmenti m.	767 53.5	587 40.9	43 3.0	38 2.6
2./ Máramaros m.	75 46.9	42 26.3	27 16.8	16 10.0
3./ Temes-Torontál m.	179 34.5	82 15.8	205 39.5	53 10.2
4./ Krassó-Szörény m.	336 72.3	33 7.1	56 12.0	40 8.6
Összesen	1357 52.6	744 28.9	331 12.8	147 5.7

1./ Bennefoglaltatik a felségjogokat gyakorló állam közigazgatási személyzete és máshol honos, de ott állomásozó katonasága.

1930.

Területrész:	Román.	%	Magyar	%	Német	%	Egyéb	%
1./ Határmenti megyék.	938	59.7	489	31.2	69	4.3	76	4.8
2./ Máramaros m.	93	57.3	14	8.8	3	2.0	52	31.9
3./ Temes-Torontál m.	191	38.2	83	16.7	178	35.6	47	9.5
4./ Krassó-Szörény m.	329	74.8	22	5.0	53	12.0	36	8.2
Összesen	1.551	58.1	608	22.7	303	11.4	211	7.8

A történelmi belső Erdély lakosságában tehát a magyar elem számbelileg erősebb, mint a Romániához csatolt egész területen együttvéve. Ez a tény megnehezíti a magyar nemzetiség kérdésének Magyarország javára határrevízióval való megoldását.

Az etnikai kép kiegészítéséül megemlítendő, hogy 1918.-1924. között 197.000 magyart üldöztek ki a Romániához csatolt volt magyar területről. 1924.- 1940 között további 65.000 a politikai menekültek száma.

Nagyobb magyar településterületek.

A magyar többségű községek közül nagyobb összefüggő területet alkotnak a székelyföldi községek.

A Székelyföld külön közigazgatási terület volt Erdélyben egészen az 1870-es évekig. Ez a külön terület kb. 17.000 km²-t ölelt fel a földrajzi Erdély 58.000 km² területéből és magába foglalta a mai székely megyéket /: Csik, Háromszék, Udvarhely, Maros-Torda déli fele :/, továbbá Torda-Aranyos megyének egy részét, úgyhogy a székely terület Torda város irányában Kolozsvár közeléig ért. A Székelyföld közjogi és közigazgatási különállása idején nem volt mindig összefüggő terület, egyes darabjai különállottak, viszont a nagy székely területen belül voltak kisebb szigetek, amelyek nem tartoztak azékely közigazgatás alá.

A Székelyföld mai etnikai területe Udvarhely, Háromszék, Csik megyéket egész terjedelmükben felöleli, azonkívül Maros-Torda megye délkeleti és Brassó megye keleti felét. A Kisküküllő megyei székely falvak

területileg elszakadnak az összefüggő Székelyföldtől. A Székelyföld összefüggő területe 16.800 km² terjedelmű. Lakossága 1910-ban 1./ 665.000 fő volt, közülök magyar 524.000 /:78.9%:/, román 119.000 /: 18.0% :/, német 12.000 /: 1.9% :/. A községek és városok száma ezen a területen 525, a népsűrűség km²-kint 40.

1930.-ban a román statisztika a székelyföldi megyékben a következő helyzetet találta:

	Magyar	%	Román	%	Egyéb	%
Udvarhely	123.885	95.1	4.888	3.8	1.509	1.1
Csik	124.971	85.7	18.455	12.7	2.480	1.6
Háromszék	117.868	86.6	16.748	12.3	1.506	1.1
Maros-Torda	133.045	45.9	131.825	45.5	24.676	8.6
Brassó	46.798	27.8	85.519	50.9	35.808	21.3
Együtt 2./	546.587	62.9	257.435	29.5	65.979	7.6

Olyan tisztán egy nemzetiségű terület, mint amilyenek Udvarhely, Csik és Háromszék megyék, Erdélyben nincs több. Az 1930.évi román népszámlálás sem talált ilyen arányú román többséget egyetlen megyében sem. Ez a nemzetiségi keveretlenség adja meg a Székelyföldnek magyar szempontból a különleges jelentőségét.

Különleges helyzete van a Székelyföld szélén Brassó városnak. Ez a német alapítású város nemcsak a Nagyiküllő megyei és barcasági szász vidékek középpontja, hanem igen fontos góca a Székelyföld vérke-

1./ Az 1910. és 1930. évi adatok között nincs nagyon jelentős eltérés. Az 1940.-44 évi események után a mai valóságos helyzetet egyik népszámlálás sem mutatja hiven. Azért alábbiakban többször közöljük a legrészletesebben ismert 1910. évi adatokat.

2./ A felsorolt 5 megye területe nagyobb, mint a Székelyföld etnikai területe, mert Maros-Torda és Brassó megye egy része már román, ill. román-német többségű. Az 5 megye területe: 18.768 km², lakosságuk 869.881 fő volt 1930.-ban.

ringésének is. 1910.-ben e városban a magyarság bírta a relatív többséget és számszerű többsége az erős román bevándorlás ellenére a háború után is megmaradt. Ennek oka elsősorban az, hogy az erős székely kivándorlás első és legfontosabb állomása Brassó.^{1./} E várost etnikai alapon is és gazdaságföldrajzi helyzeténél fogva is a Székelyföldhöz kell számítani. Területe 197 km², lakossága:

	1910	%	1930	%
magyar	17.831	43.4	24.977	42.2
román	11.786	28.7	19.378	32.7
német	10.841	26.4	13.276	22.4
egyéb	598	1.5	1.601	2.7
Összesen:	41.056	100.0	59.232	100.0

Magyar-román határvidék. A magyar-román határmenti megyékben 587.000 magyar él, közülök szorosabban a határ mentén 4.400 km² területen 320.000 fő él, 87.1 %-át alkotván e terület 367.000 főnyi népességének. A román lakosok száma e területen 41.000 /11.2%/, a németeké 3.400 /0.9%/, egyéb nemzetiségű lakos 2.600 /0.8%/ él e területsávon. A népsűrűség 84.

Határmenti második övezet. Közvetlenül a magyar-román határmenti magyar többség^u területsáv mögött egy vegyes etnikumu sáv húzódik, amelyben több magyar többségű területfoltot találunk /: Nagybánya vidéke, Szilágyság:/. E vegyes lakosságú területsáv az első határmenti övezetekkel együtt magyar többségű területet ad. Ez az a terület, amelyet egy, csak a határmenti magyarság visszacsatolására vonatkozó rendezésnél figyelembe kell venni. Érdekes és fontos foltja ennek a területnek a Szilágyság. Ősi magyar településterület ez, de nagyobb része a török idők-

1./ Brassó kontinentális kikötőtípus - kikötője Erdélynek a román alföld felé s volt Magyarországnak a közelkelet felé. Népmozgalma, kereskedelme, ipara kikötőváros-szerű.

ben elpusztult és később elrománosodott. A magyar többségének megmaradt rész 1.360 km² kiterjedésű, 60.000 magyar és 33.000 román nemzetiségű lakossal. A németek /234/ és egyéb nemzetiségűek száma elenyésző; a terület egész lakossága 95.000 fő. A népsűrűség 69.

A nyugati határ mögötti vegyes népességű öv másik fontos foltja bányászata miatt Nagybánya és Felsőbánya vidéke. Kb. 10 községet lehet a magyar jellegű területfoltához sorozni 464 km²-nyi kiterjedéssel. Lakos száma 28.944, amiből 17.951 fő /62.0%/ magyar nemzetiségű; 283 /1.0%/ német és 10.604 fő /36.6%/ román.

Az egész határmenti első és második övezet kiterjedése 14.000 km² és 593 községet ölel fel 1,033.000 lakossal. A magyar nemzetiségűek 567.000 fővel abszolút többségben vannak; /55.0%/ a románok száma 394.000 /38.2%/; a más nemzetiségűek száma elenyésző /40.000 német 4.0% és 32.000 egyéb 2.8%/.

A népsűrűség az alföldszéli tiszta magyar népességű területen km²-ként 84; a második vegyes övezetben 69; a két övezetben együttesen 74.

Kalotaszeg. A Kolozs-megyei magyarság egyik jellegzetes csoportja él Kalotaszegen a Sebes-Körös, Kalota és Nádas patakok mentén. Területre, lakosságra kicsiny település, de a magyarságnak testi és lelki kiválóságban egyik leggazdagabb csoportja. Az egész régi településterületet, melyet azonban a román lakosok előnyomulása itt-ott már megbontott, 740 km² körzetben határozhatjuk meg. E területen 44 község fekszik 40.000 lakossal, közülük 21.000 magyar /54.3%/, 17.000 román /44.3%/, 530 egyéb. A népsűrűség 54.

A magyar vidékekhez kell még sorolni Erdély többi részének városait. Erdélyben ugyanis a nagyobb városok az egyetlen Nagyszeben /német/ kivételével magyar többségűek. Minthogy azonban Székelyföldről /nyugati határmenti övezetektől eltekintve, a többi város környéke

román, német, vagy vegyes lakosságu és a városok közvetlen környékükkel összetartoznak, a magyar városokat a vegyes, illetve egyéb lakosságu vidékekhez soroljuk.

A magyar vidékek együttes képe a következő:

	Terület km ²	Magyar	%	Román	%	Egyéb	%	Össz.lakó
Székelyföld	17.000	524.000	78.9	119.000	18.0	22.000	3.1	665.000
Nyugati határmenti területek	14.000	567.000	57.0	394.000	38.2	72.000	6.8	1033.000
Kalotaszeg	700	21.000	54.3	17.000	44.3	2.000	1.4	40.000
Együtt:	31.700	1.112.000	65.5	530.000	31.2	96.000	3.3	1738.000

